

5. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI • PUANLAMA ANAHTARI

Senaryo 4 • Kitapçık B • Sezgi Empati Educational Assessments • www.sanalsinav.com

1. SB.5.1.1 • Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme • orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Şemadaki iki rolü doğru adlandırır.	3
a)	Bir roldeki alışkanlığın (kitap okuma, kayıt tutma, uyumlu çalışma vb.) diğer role katkısını mantıklı biçimde açıklar.	5
b)	Etkilenebilecek bir rolü belirtir (ör. halk oyunları oyunculuğu ya da ablalık).	2
b)	Etkinin nedenini zaman ve sorumluluk açısından açıklar (provalarla aynı akşamlara denk gelmesi, kardeşine yardıma zaman kalmaması vb.). Olumlu bir etki gerekçesiyle yazılırsa da kabul edilir.	5

a) Örnek cevap: Okuma kulübü üyeliği ve ablalık. Elif kulüp sayesinde her ay kitap okuma alışkanlığı kazanıyor. Bu alışkanlık sayesinde kardeşi Ela'ya okuma çalışmasında daha iyi yardım edebiliyor.

b) Örnek cevap: Halk oyunları oyunculuğunu etkileyebilir. Provalar da haftada iki akşam yapıldığı için koroyla aynı akşamlara denk gelirse Elif provaları kaçırabilir ve ekibindeki uyum bozulabilir.

Sık hatalar: Rollerini birbiriyle ilişkilendirmeden ayrı ayrı anlatmak; Rol yerine grup adını yazmak

2. SB.5.1.2 • Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme • orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Bir kartı seçip içindeki geleneği doğru aktarır.	3
a)	Geleneği tanımanın ilişkiye katkısını yorumlar (arkadaşını daha iyi anlama, ona ilgi ve saygı gösterme, yakınlaşma, ortak konu bulma vb.).	5
b)	Ortak bir yön belirtir (insanların bir araya gelmesi, paylaşma, yardımlaşma, misafire ve büyüklere değer verme).	2
b)	Bu ortak yönün birlikte yaşamayı güçlendirdiğini gerekçesiyle açıklar.	5

a) Örnek cevap: Kerem'in kartını seçiyorum: bayram sabahı çocuklar ev ev dolaşır bayramlaşıyor. Arkadaşları bu geleneği öğrenince Kerem'in bayramlarını nasıl geçirdiğini anlar, ona sorular sorar; aralarındaki yakınlık ve saygı artar.

b) Örnek cevap: Bütün geleneklerde insanlar bir araya gelip paylaşıyor. Farklı yörelerde olsak da birbirimize benzediğimizi görmek aramızdaki bağı güçlendirir, birlikte yaşamayı kolaylaştırır.

Sık hatalar: Kartı yalnızca yeniden yazıp ilişkiye etkisini yorumlamamak; Farklı gelenekleri 'garip' diye nitelemek

3. SB.5.1.2 · Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Durum 1'de farklı yemeklere saygı ve merak gösterildiğini, Durum 2'de ise başka kültürlerin küçümsendiğini belirtir.	7
a)	Saygının birlikte yaşamayı güçlendirdiği, saygısızlığın ise birlikteliği bozduğu sonucuna metindeki sonuçlarla (şenliğin büyümesi / yapılamaması) ulaşır.	7
b)	Saygıyı ve paylaşmayı öne çıkaran uygulanabilir bir öneri yazar (ör. her yemeğin hikâyesinin anlatıldığı bir tanışma şenliği, yemek yarışması yerine paylaşım masası).	6

a) Örnek cevap: Durum 1'de aileler birbirinin yemeğini merak edip saygı gösteriyor; şenlik büyüyor, komşular yakınlaşıyor. Durum 2'de bazı aileler ötekilerin yemeğini küçümsüyor; tartışma çıkıyor ve şenlik yapılamıyor. Demek ki kültürel özelliklere saygı birlikte yaşamayı güçlendirir, saygısızlık bozar.

b) Örnek cevap: Şenlik 'kim daha iyi' yarışması olmaktan çıkarılıp her ailenin yemeğini ve onun hikâyesini tanıttığı bir paylaşım günü olarak yeniden düzenlenebilir.

Sık hatalar: Durumları ayrı ayrı anlatıp karşılaştırma yapmamak; Sorunu yalnız yemeklerin farklı olmasına bağlamak

4. SB.5.1.3 · Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme · kolay

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Listeden bir etkinlik seçer.	2
a)	Yaşına uygun, somut bir katkı yazar (ör. ailesiyle birlikte poşetleri taşımak, eldivenle çöp toplamak, defter ve kalem getirmek, kapları doldurmak).	4
b)	Etkinliğin birlik ve beraberliğe bir etkisini yazar (komşuların tanışması, güvenin artması, kimsenin kendini yalnız hissetmemesi vb.).	4

a) Örnek cevap: Yaşlı komşulara yardımı seçiyorum. Ailemle birlikte pazara giden yaşlı komşumuzun poşetlerini taşıyım, ihtiyaç listesini yazmasına yardım ederim.

b) Örnek cevap: Komşular birbirini daha iyi tanır, yaşlılar kendini yalnız hissetmez ve mahallede güven artar.

Sık hatalar: Yaşına uygun olmayan ya da somut olmayan katkı yazmak ('para veririm' ile yetinmek); Etkiyi yalnız yardım alan kişi açısından düşünmek

5. SB.5.1.3 · Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme · zor

20 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Toplanacak malzemeleri öğrencilerin ihtiyacına uygun belirler (kırtasiye, kitap, mont, oyuncak vb.).	4
a)	Sınıf içinde görev paylaşımı yapar (duyuru, toplama, ayırma ve paketleme, kayıt tutma).	3
a)	Yardımanın güvenilir bir yolla ulaştırılmasını planlar (okul idaresi ya da resmî yardım kuruluşları aracılığıyla).	3
b)	Gereksiz ya da kullanılamayacak eşya gönderilirse emeğin ve malzemenin boşa gideceğini, gerçek ihtiyacın karşılanmayacağını açıklar.	7
c)	Bir etki yazar (dayanışma duygusunun güçlenmesi, zor durumdakilerin yalnız olmadığını hissetmesi, toplumda güvenin artması).	3

a) Örnek cevap: Önce okul idaresi aracılığıyla o okulun ihtiyaç listesini öğreniriz; ör. defter, kalem, boya ve kitap. Sınıfı gruplara ayırırız: bir grup afiş ve duyuru hazırlar, bir grup malzemeleri toplar, bir grup türlerine göre ayırıp paketler, bir öğrenci de listeyi tutar. Paketleri okul idaresi aracılığıyla resmî yardım kuruluşlarına teslim ederiz.

b) Örnek cevap: İhtiyaç bilinmeden toplanan eşyaların bir kısmı kullanılamaz; emek ve malzeme boşa gider, asıl gereken şeyler ise eksik kalır.

c) Örnek cevap: Depremden etkilenen çocuklar yalnız olmadıklarını hisseder; toplumda dayanışma ve güven güçlenir.

Sık hatalar: Planı basamaklara ayırmadan genel cümlelerle yazmak; İhtiyacı sormadan yardım toplamanın sakıncasını görmemek

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Apartmanda uygulanabilir bir yardımlaşma faaliyeti önerir (ör. komşuların sırayla Emine Teyze'nin alışverişine yardım ettiği bir çizelge, apartman tanışma çayı).	7
a)	Burak'ın yaşına uygun, somut katkısını belirtir (çizelgeyi hazırlamak, poşetleri taşımak, komşulara duyuru yazmak vb.).	3
a)	Faaliyetin öteki komşuları da sürece nasıl katacağını açıklar.	3
b)	Birbirini tanımayan komşuların ihtiyaçlardan habersiz kalacağını ya da yardım istemekten çekineceğini, bu yüzden dayanışmanın zayıflayacağını açıklar.	7

a) Örnek cevap: Burak, ailesinin desteğiyle apartman girişine 'Komşumuza el verelim' duyurusu asar ve bir çizelge hazırlar. Her hafta bir komşu, Emine Teyze'nin alışverişine yardım eder; Burak da hafta sonları poşetleri yukarı taşır. Çizelgeyi gören komşular da tanışarak sıraya katılır.

b) Örnek cevap: Komşular birbirini tanımazsa kimin neye ihtiyacı olduğunu bilmez; yardıma ihtiyacı olan kişi de yardım istemekten çekinir. Böylece dayanışma zayıflar.

Sık hatalar: Köydeki olayı anlatıp apartmana uyarlamamak; Yalnız yetişkinlerin yapabileceği bir katkı önermek